

Äänitteen nimi: Helminauha -PODCAST, 3. Jakso

Teemana munasolujen lahjoitus ja lahjoittajan tarina

Äänitteen kesto: 00:39:13

Merkkien selitykset:

HAASTATTELIJA 1 = Jenni Huhtala, Helminauha-hankkeen hankevastaava

PUHUJA 2= Pirjo, kokemuspuhuja, munasolulahjoittaja

[äänite alkaa]

MUSIIKKIA

HAASTATTELIJA 1 [00:00:02]: Lämpimästi tervetuloa kuuntelemaan Helminauha-podcastia. Tässä Helminauha-hankkeen toteuttamassa podcastissa tarjoamme monipuolisesti tietoa lahjasoluteemoista. Helminauhan tehtävänä on tuottaa tietoa ja tukea lahjasoluteemoista kaikille lahjasoluhoidoilla lasta toivoville ja lapsiperheellistyneille sekä lahjasoluhoidoilla alkuunsa saaneille. Helminauhan tuottamasta tiedosta ja toiminnasta löydät lisätietoa verkkosivuiltamme osoitteesta www.helminauha.info. Voit myös seurata meitä Instagramissa tunnisteella [at helminauhaperhe](https://www.instagram.com/helminauhaperhe). Minä olen Helminauha-hankkeen hankevastaava Jenni Huhtala ja haastattelen tässä podcastissa lahjasoluhoidojen parissa työskenteleviä ammattilaisia sekä henkilöitä, joita lahjasoluhoidot koskettavat henkilökohtaisesti, kuten lahjasolujen avulla alkunsa saaneita henkilöitä. Helminauha-podcastin kolmannen jakson vieraana minulla on munasolujaan 90-luvun lopussa lahjoittanut Pirjo. Keskustelemme hänen kanssaan siitä, millainen merkitys munasolujen lahjoittamisella on hänelle ollut, mitä hän nyt ajattelee siitä. Kuulemme myös, onko hänelle selvinnyt, onko hänen lahjoittamien munasolujen avulla joku saanut alkunsa. Oikein lämpimästi tervetuloa Pirjo tähän Helminauha-podcastiin. Mitä muuta haluat vielä kertoa itsestäsi?

PUHUJA 2 [00:01:29]: Kiitos Jenni mahdollisuudesta tulla kertomaan omista kokemuksistani. Olen siis Pirjo, työskentelen lastensuojelujärjestössä ja toimin myös psykoterapeuttina.

HAASTATTELIJA 1 [00:01:41]: Ja tosiaan tässä podcastissa olet nyt vieraana kertomassa tästä sinun munasolujen lahjoittamisesta. No, miksi sinä lähdit silloin aikoinaan lahjoittamaan näitä sukusolujasi?

PUHUJA 2 [00:02:00]: Itselläni äitiys on ollut aina hyvin merkityksellistä, ja olen itse raskautunut helposti. Ystäväpiirissämme on kuitenkin ollut useita pariskuntia, joille lapsen saaminen on ollut vaikeaa, ja he ovat kärsineet lapsettomuudesta. Ja koska ensimmäinen koulutukseni on sairaanhoitajakoulutus, niin tiesin tästä lahjoittamisen mahdollisuudesta, ja kiinnostuin siitä viimeisen raskauteni aikana.

HAASTATTELIJA 1 [00:02:28]: Eli tavallaan se, että sinulla on oma hyvä kokemus olla äiti, ja se raskausaika ja muu. Mutta sitten myös tullut se lähipiirin kokemusten, lapsettomuuskokemusten kautta ymmärrys siitä, että osa tarvitsee näitä lahjoitettuja sukusoluja, jotta se lapsitoive voi toteutua. Ja sitten vielä tosiaan 90-luvulla sinulla on sitten vielä oman koulutuksen kautta ollut tieto, että tällainen mahdollisuus on olemassa, ja halusit siihen lähteä.

PUHUJA 2 [00:03:00]: Kyllä, ja ystävien suunnaton suru oli siellä taustalla, ja ajattelin, että tämä voi olla pieni teko ja mahdollisuus joillekin pareille.

HAASTATTELIJA 1 [00:03:10]: Haluaisitko jotenkin kertoa jotain siitä minkälainen lahjoitusprosessi sinulle oli?

PUHUJA 2 [00:03:20]: Se oli aika merkityksellinen siinä mielessä, että se herätti minussa paljon ajatuksia. Pisti miettimään minun elämän arvoja. Ja ehkä tämä mahdollisuus auttaa muita nousi merkitykselliseksi mahdollisuudeksi. Sehän jättää aina vähän semmoisen epävarmuuden, että tapahtuuko mitään, onnistuuko yksikään raskaus ja syntykö sitten näistä lapsia. Mutta prosessina se oli hyvin selkeä siinä mielessä, että tämä oli hyvin organisoitu. Minulla oli useita mahdollisuuksia keskustella tästä asiasta. Hyvin selkeä tieto siitä, mitä tulee tapahtumaan, toki myös sen ammatinkin pohjalta. Ja sitten turvallinen olo, että voin ottaa yhteyttä näiden vaikka hormonihoidojen aikana. Koin, että se oli niin kuin... ja minun oli helppo käydä, koska asuin lähellä Helsinkiä, jossa tämä tapahtui. Minun oli helppo myös kulkea näillä käynneillä. Ei se mitään mukavaa ollut, että kyllähän se on aika kivuliasta. Toki saa kipulääkitystä käyttää, varsinkin tässä toimenpiteessä, missä näitä munasoluja ongitaan. Mutta siinä tieto siitä, miten se tapahtuu, ja sitten ammatillinen ymmärrys, että tämä on hetken nipsaisu, ja minulla on kohtalaisen korkea kipukynnys. Ja ennen kaikkea se, että mitä varten minä teen tätä, että se motiivi oli tärkeämpi kuin sitten vaivat, mitä siihen liittyi.

HAASTATTELIJA 1 [00:04:55]: Että epämukavuus ja muu mitä siihen liittyy, niin ne olivat kuitenkin kestävässä, kun tiesi että tämä on tosi arvokas teko, ja juuri läheisten lapsettomuussuru siellä antoi sinulle vielä vahvuutta kestää sen.

PUHUJA 2 [00:05:14]: Juuri näin.

HAASTATTELIJA 1 [00:05:16]: Tästä on nyt kulunut tosiaan aikaa yli 20 vuotta, eikö vaan, niin mitä sinä olet ajatellut tästä munasolujen lahjoittamisesta vuosien aikana, ja miten sinä olet käsitellyt sitä asiaa sinun omien lastesi kanssa?

PUHUJA 2 [00:05:36]: Sanotaanko, että minulla on ollut aina tuolla vähän takaraivossa ajatus siitä, että tulisiko joku joskus ovelle kolkuttamaan ja kertomaan, että hei, että olen saanut yhteystietosi ja halusin tulla tutustumaan sinuun. Se on ollut aina minulla mielessä, että nyt hän voisi olla tämän ikäinen tai tämän ikäinen. Lapset ovat olleet tietoisia siitä, että olen luovuttanut. Olen heille kertonut heti, kun vähän ymmärrystä on. Että äiti on luovuttanut näitä munasoluja ja voi olla, että joskus sitten meillä käy, tai äiti ainakin voi tavata tällaisen henkilön. Mutta hän ei ole teidän sisko tai veli, että äiti on halunnut antaa tällaisen lahjan, jotta sellaiselle naiselle, joka ei voi itse tulla omilla munasoluillaan äidiksi, niin se voisi olla

mahdollista. Tämä on ollut vähän semmoinen huumorikin, että on aina vähän katsottu, että olisiko tämä vuosi se vuosi, jolloin meidän uusperheen joukkue täydentyisi tämmöisellä lisäjäsenellä.

HAASTATTELIJA 1 [00:06:40]: Niin, eli siihen on suhtauduttu ilolla ja myötätuntoisesti ja toiveikkaastikin, että saattaisi löytyä.

PUHUJA 2 [00:06:50]: Kyllä, ja kuopus itse asiassa miettii tätä mahdollisuutta vielä, että hänen ikänsä riittäisi tähän luovuttamiseen.

HAASTATTELIJA 1 [00:06:57]: Okei, että sitten voisi toisessakin polvessa näitä munasoluja lahjoittaa. Että se on aktivoitunut hänessäkin tämmöisen ajatuksen, että tämä olisi tärkeä ja merkityksellinen. Mitä sinä nyt ajattelet tästä munasolujen lahjoittajan roolista? Mitä se sinulle tarkoittaa?

PUHUJA 2 [00:07:23]: Minulla on ehkä se, että koen tärkeäksi omalta osaltani auttaa ihmisiä. Tämä on yksi mahdollisuus monien muiden joukossa, minähän olen luovuttanut myös verta ja eritelty valkosoluja. Ja tällaista, tehnyt vapaaehtoistyötä. Ajattelen, että tämä on ehkä sellainen minun tapa ja mahdollisuus toimia toisen ihmisen hyväksi. Että se on aika luonnollinen osa, en minä siitä hirveästi ole puhunut. Ehkä semmoisissa yhteyksissä, missä mekin olemme tavanneet, se jotenkin sitten kirkastui, että hei, että minulla on muuten kontakti tähän teemaan. Kyllä lähipiiri on siitä sillä lailla tiennyt. Mutta en tiedä, en koe sitä mitenkään, että se olisi jotenkin sankarillista tai huippuhienoa. Mä ajattelin, että se on hyvä teko muiden joukossa, mutta tämä voi olla sillain merkityksellinen, että jos siitä syntyy uusi ihminen, niin se on aina valtava ihme.

HAASTATTELIJA 1 [00:08:26]: Niin. Olikin mielenkiintoista, kun kerroit, että olet luovuttanut vertasi ja tehnyt vapaaehtoistyötä ja muuta, koska se, mitä lahjoittajien motiiveista tai niistä taustoista tiedetään kansainvälisessä tutkimuksessa, siellä näyttäytyy juuri nämä samat asiat. Heillä on ymmärrys lapsettomuuskokemuksesta. Saattavat tehdä vapaaehtoistyötä ja ovat luovuttaneet esimerkiksi verta. Siinä tuli hauska, että juuri nämä samat elementit täytyivät sinulla. Sanoitkin, että lahjoittajan rooli sinulla ensisijaisesti ollut ajatus, että teet hyvän teon toiselle, joka lasta toivoo. Meillähän toki hedelmöityshoitolakiinkin on kirjattu se, että sukusolujen lahjoittajalle ei ole mitään oikeuksia tai velvollisuuksia sitä lasta kohtaan, joka mahdollisesti syntyy tai saa alkunsa näillä lahjoitetuilla sukusoluilla. Mitä sinä tästä puolesta ajattelet? Oletko ajatellut, että sinulla olisi jotakin velvollisuuksia tai oikeuksia tätä henkilöä kohtaan?

PUHUJA 2 [00:09:41]: Ehdottomasti ei. Katson, että on lapsen oikeus saada selville sukutaustansa. On lapsen käsissä päättää, haluaako hän selvittää sitä, haluaako hän tavata ja pitää yhteyttä myös jatkossa.

HAASTATTELIJA 1 [00:09:59]: Eli se on täysin sen lapsen määriteltävissä, että mitä sen tiedon kanssa tekee ja miten etenee. Ja minkä verran esimerkiksi, vaikka lisätietoa hakee lahjoittajasta. Se on ollut sinulle ilmeisesti alusta asti selkeä tämä rooli, että et näe itseäsi vanhempana, tai missään sen kaltaisessa roolissa suhteessa näiden sukusolujen avulla alkunsa saaneisiin henkilöihin.

PUHUJA 2 [00:10:32]: En, ehdottomasti en.

HAASTATTELIJA 1 [00:10:35]: Että se on ollut sinulle ensisijaisesti tämä hyvä teko. Nyt sitten kun näitä vuosia on kulunut aika pitkään siitä, että tämän lahjoituksen olet tehnyt. Niin onko sinulle selvinnyt, että onko niiden avulla joku saanut alkunsa ja mitä siihen liittyy?

PUHUJA 2 [00:10:59]: Voin ilolla kertoa, että noin vuosi sitten minuun otti yhteyttä nuori mies, joka oli saanut yhteystietoni, ja kysyi, että oletko luovuttanut munasoluja. Hän on saanut tämmöisen tiedon, ja hänelle itselle on selvinnyt vasta joitakin vuosia sitten, että on käytetty munasoluja. Se on ollut hänelle vähän hämmentävä asia, koska vanhemmat eivät olleet kertoneet hänelle. Ja kummitädin oli sitten pitänyt... tai tullut vain siinä rippikouluikässä tällainen kommentti, että eivätkö vanhemmat ole kertoneet, että et tiennytkään tästä. Tuli vähän puolihuolimattomasti jossain asiayhteydessä esille. Ja se oli ollut aika kova paikka sitten tälle nuorelle miehelle. Kun hän täytti 18, hän oli siinä prosessoitunut, että hän haluaa tietää. Hän oli kiinnostunut siitä, miksi olen luovuttanut ja mitä ajattelen siitä. Hän oli myös kiinnostunut vähän taustoista. Häntä oli jäänyt mietityttämään jo aiemmin, että hän on varsin erinäköinen kuin äitinsä. Sitten tuli kummitädiltä tämä tieto, ja sitten tuli vähän kriisi vanhempien kanssa. Vanhemmat kyllä kertoivat hänelle, että he olivat saaneet tällaisen ohjeen, että olisi parempi lapselle, että hänelle ei kerrota tästä alkuperästä. He olivat sitä sitten vähän itsekin kipuilleet. Ja sitten kävi näin, että minä kysyin, että miten on, että haluaisitko tavata ihan näin face to face (kasvokkain). Ja hän sanoi, että ilman muuta, että hän on tullut Helsinkiin opiskelemaan. Ja kävi ilmi, että hän on pohjoisen poikia, että niissä maisemissa... missä minun on sydämestäni hirveän ihana olla tuolla Lapissa, niin hän on saanut asua lapsuutensa ja nuoruutensa. Ja se teki semmoisen hirveän ihanan olon siinä, että hänellä on ollut tämmöiset kasvuolosuhteet. Oli aika jännittävää tavata häntä. Aika liikuttavaakin. Ja olisiko meillä mennyt kolme, neljä tuntia? Olin ottanut varuiksi mukaan vähän valokuvia. Keskustelimme siitä mikä minut oli saanut luovuttaa munasoluja. Mitä minä ajattelin, niin kuin äsken puhuttiin tästä roolista. Sitten hän toi esille tätä vanhempien toimintaa. Ajattelin, että minun oli ehkä helppo siinä kohden vähän yleisellä tasolla myös puhua siitä. En tiedä, ovatko vanhemmat kertoneet tällaista, mutta minulla on muistikuva, että minullekin sanottiin, että ei ole suotavaa kertoa, mutta halusin itse jättää yhteystietoni. Olen varmistanut vuosien aikana, että ne ovat käytettävissä, koska itse pidän tärkeänä, että lapsella on mahdollisuus selvittää sitä omaa alkuperää. Tätä ymmärrystä on tullut vasta viime ehkä 10-20 vuoden aikana, eli sen jälkeen, kun olen luovuttanut ne solut.

HAASTATTELIJA 1 [00:14:34]: Eikö niin, että kun kerroit, että olet jättänyt yhteystietosi, niin olet jättänyt ne sinne klinikalle, missä nämä hoidot on toteutettu. Ja siihen sen viestin, että olet käytettävissä, jos sitä toivotaan.

PUHUJA 2 [00:14:50]: Nimenomaan näin, että nykyään se onkin avointa.

HAASTATTELIJA 1 [00:14:55]: Tämä on tosiaan tapahtunut ennen vuotta 2007, eli ennen kuin hedelmöityshoitolaki on tullut. Silloin sen hedelmöityshoitolain jälkeen on sitten kaikki lahjoittajat rekisteröity, ja ne tiedot on mahdollista virallisesti saada. Ja vielä kun sanoit siitä, että vanhempia on ohjeistettu, että lapsen ei välttämättä tarvitse tästä tietää, niin tosiaan

90-luvulla on vielä ollut tällainen ohjeistus. Ja silloin on jopa saatettu ajatella, että se tieto voisi olla vahingollista lapselle, tai että ei lapsi sitä kuitenkaan saa mistään tietää, että eihän lapsi sillä tiedolla mitään tee. Mutta tämäkin oli hyvin tavalliselta kuulostava tarina, että sitten joku läheinen, joka tietää... että väistämättä melkein lähipiirissä aina joku on, joka tietää jotain siitä lapsiperheellistymisen tavasta ja niistä lahjasolujen käytöstä. Niin sitten läheinen sen kertoo ja saattaa just pitää sitä ihan luonnollisena, että arvelee, että lapsi olisi sen tiennytkin. Niin kuin tässä teidänkin tapauksessa. Mutta tosiaan, te sitten tapasitte, teillä oli useamman tunnin tällainen tapaaminen ja kävitte läpi näitä hänen kiinnostuksen kohteitaan ja hän halusi ilmeisesti täydentää sitä, että kuka hän on tapaamalla sinua.

PUHUJA 2 [00:16:28]: Kyllä häntä kiinnosti vähän niin kuin sukujuuret. Että kauempaakin minun vanhempia, isovanhempia, mistä päin he ovat. Sitten vähän sitä, minkälainen olen persoonana, minkälaisia kiinnostuksen kohteita minulla on. Tai minkälainen luonteeni mahdollisesti on, tai mitä harrastan. Sitten hän kysyi, että saako hän kysyä, että onko sinulla lapsia. Että haluatko kertoa heistä. Toki olin lasten kanssa puhunut siitä, että minulla on tulossa tällainen tapaaminen ja mitä he siitä ajattelevat. Ja sitten, että kutsutaan kylään. Ja he ovat myös tavanneet.

HAASTATTELIJA 1 [00:17:14]: Aivan. Tämä kuulostaa hyvin sellaiselta luonnolliselta tarpeelta, että lahjasoluilla alkunsa saanut kaipaa niitä tietoja geneettisestä suvustaan ja niistä geneettisistä sukujuuristaan, mitä tässä luettelit. Ne ovat kauhean sellaisia yleisiä kysymyksiä, mitä lahjasoluilla alkunsa saaneet pohtii, ja sitten se, että se lahjottajan tapaaminen tai yhteydenpito lahjottajan kanssa just mahdollistaa sen, että voi saada niihin kysymyksiin vastauksia, että onkohan meissä jotain yhteistä, luonteenpiirteissä tai joissakin taidoissa. Ja sitten se ulkonäkö myös, että sitä kautta voi saada lisää ymmärrystä itsestään. Kuulostaa, että teidän kohtaaminen on ollut juuri tämänkaltaisen. Miten sitten, kun hän on tavannut sinun lapsiasi, niin onko jotain siitä, mitä haluat kertoa?

PUHUJA 2 [00:18:15]: Minun täytyy sanoa, että kyllä nuoret ja nuoret aikuiset ovat tosi upeita ja välittömiä, ja heittäytyvät näihin uusiin tilanteisiin uteliaisuudella. Kyllä niistä vähän samaa näköäkin, minusta on aika herttasta katsoa. Minulla itselläni ei ole, mutta miehelläni on myös poika. Olisiko hän ollut kuinka paljon samannäköinen kuin sitten, jos olisin saanut pojan itse. Semmoista lempeyttä, tiettyä tuttuutta ja tiettyä vierautta. Ehkä se, että minusta tuntuu, että hän ehti niiden muutaman vuoden aikana olla aika sinut tämän asian kanssa. Ja sitten myös semmoinen selkeys, että vanhemmatkin oli pystyneet käsittelemään tätä asiaa paremmin ja puhumaan hänen kanssaan, että syntyi se yhteys uudelleen, vähän vahvistui ja että tämä ei ollut tahallista, että häneltä tätä tietoa on pimitetty. Ja sitten itse asiassa nyt viime kesänä, eli ihan reilu kuukausi sitten olen tavannut myös nämä vanhemmat. Kyllä minua jännitti. Ajattelin, että millä kaikella minua syynätään ja mitä he haluavat tietää. Ja sitten sellaisella uteliaisuudella, että minkälaiseen perheeseen tämä lapsi on syntynyt. Se oli se minun oma ajatus. Hyvin viehättävä pariskunta ja he kyllä kertoivat omasta prosessistaan. Ja juurikin niin kuin tässä puhuttiin, että heillä oli nämä ohjeet, että mieluummin ei kerrottaisi ja nämä perustelut, että ei se lapsi tarvitse, eikä se ymmärrä, eikä sillä ole merkitystä. Kaikki se, mitä me tiedämme nykyään, että ei pidä paikkaansa. Että ihan päinvastoin. Mutta hyvällä mielellä ja ehkä kun olen menossa

seuraavan kerran Lappiin, niin piipahdan varmaan kahvilla tai jos he käyvät täällä Helsingin päässä. Voimme tavata halutessamme jatkossa niin kuin myös tämän nuoren miehen kanssa. Silloin tällöin pidetään WhatsApp-yhteyttä. Silloin tällöin on käyty kahvilla. Hän saa ottaa yhteyttä, milloin hän haluaa, kysyä, mitä hän haluaa. Se on täysin... minä ajattelen, että se on ehkä vähän niin kuin aikuisen kummilapseen, minulla on samanlainen suhde kummilapsiin. Minä muistan jouluna, nimipäivänä, syntymäpäivänä. Sitä saatetaan käydä kahvilla jossain vaiheessa pitkin vuotta. Mutta kyllähän minä mielessä pidän, kun ajattelen, että... minä sitten kerron hänelle, että olen aina aika ajoin nähnyt näiden vuosien aikana sellaista unta, että joku etsii minua ja tulee meidän ovelle. Se oli aika liikuttavaa sitten, kun hän kuuli tämän. Sanoin, että sen takia olen pitänyt tärkeänä, että yhteystiedot on olemassa, että olet nyt ensimmäinen. En tiedä, löytyisikö vielä muita. Hän on tehnyt kyllä DNA-testin samoin kuin minäkin, mutta ei ole ainakaan vielä tapahtunut uutta yhteydenottoa. Onhan se mahdollista ja se olisi hänelle ehkä merkityksellisintä, jos hän tapaisi tästä saman luovuttajan soluista toisenkin, tai useampiakin nuoria ihmisiä.

HAASTATTELIJA 1 [00:21:49]: Kyllä, koska heidän kanssaan sitten on vielä enemmän sitä yhteistä jakamista, koska on tavallaan se sama tausta ja sama kokemus siitä, että on itse saanut alkunsa niillä lahjoitetuilla sukusoluilla. Mutta jotenkin kuulostaa siltä, että olet hienolla tavalla tasapainoillut sen kanssa, että olet käytettävissä, ja tämä on tapahtunut tämä yhteydenpito ja kohtaamiset tämän lahjasoluilla alkunsa saaneen henkilön ehdoilla, että hän on saanut määrittää sitä, että miten te etenette tässä. Ja olette edenneet hänen toiveita kuunnellen, ja olet ollut käytettävissä, olet vastannut kysymyksiin ja tarjonnut sitä tietoa. Mutta kuitenkin niin, että hän saa sitä määrittää, miten toimitaan. Se varmasti tekee siitä tilanteesta myös sillä tavalla turvallisen. Tämä kuulosti myös tosi hienolta, että te olette nyt näiden vanhempienkin kanssa tavanneet. Varmasti kun sanoit, että oli sulle jännittävä tilanne, niin uskon, että molemmin puolin. Hyvin jännittävä tilanne. Mutta oliko myös ikään kuin semmoinen helpotus, tai jotenkin hyvä olo siitä kohtaamisesta?

PUHUJA 2 [00:23:11]: Ilman muuta. Ja kun ajattelin, että tietysti mulla on ammatin suoma etu siinä, että mä pystyn ehkä katsoa näitä prosesseja vähän etäämpänä. Ja eriyttään ehkä helpommin sen oman tunnetason ja sitten sen, että mistä tässä on kysymys. Että minullahan ei ole mitään oikeuksia, että minulla on vain mahdollisuus saada jotain, kontaktia tai näin. Se täytyy olla tästä lapsesta lähtöisin tai heidän vanhemmistaan lähtöisin, täysin vapaaehtoista. Jos he haluavat pitää minua tulevina vuosina elämässään tai kertoa siitä jotain.

HAASTATTELIJA 1 [00:23:51]: Kyllä, mutta uskon, että varmasti oli näille vanhemmillekin merkityksellinen kohtaaminen. Ja tiedän, että osa vanhemmista esimerkiksi pohtii, että jos joskus tapaavat lahjottajan tai ovat jollain lailla yhteydessä, että haluavat kiittää siitä lahjasta tai jollain tavalla siinä tuoda sen esiin, ja että on kiitollinen siitä, että on tämän lahjan saanut.

PUHUJA 2 [00:24:21]: Ja kyllä heillä on hieno poika.

HAASTATTELIJA 1 [00:24:25]: Ja mikäs sen ihanampaa, että sen voi kuulla sitten vielä sinunkin suusta. Mitäs monia lahjasoluilla alkunsa saaneita tai lahjasoluilla lasta toivovia, lapsen saaneita mietityttää nämä termit, että millä termillä sitten puhutaan näistä. Sisaruus

-termejä ja muita, niin miten te olette muuten määritelleet sitä termistöä, että mikä hän on sinun lapsillesi, vai puhutteko vain esimerkiksi etunimellä tai jotain?

PUHUJA 2 [00:25:01]: Tämä onkin hyvä kysymys. Mitähän kaikkea me ollaan puhuttu? Etunimellä puhutaan, mutta minulle hän ehkä on semmoinen vähän niin kuin lahjalapsi siinä mielessä, että hän ei ole minun lapseni, mutta hän on vähän niin kuin minun sydämessäni. Kun ajattelen lapsia, niin kyllä hänen kuvansa vilkkuu tuolla. Se on kuitenkin sellainen, että minulle oli tosi merkityksellistä nähdä ja tavata hänet, tai useamminkin kerran näin. Ja mielihyvin jos saan jatkossakin kuulla, mitä hänen elämässään kuuluu. Meillä on muutenkin sellainen monimuotoinen perhe. Ajattelen, että tähän sortin sakkiin sopii hyvin, ollaanpa biologisia tai sosiaalisia tai jotain muita alkuperää. Että voi kuulua tällaiseen laajaan perhekäsitykseen. Ajattelin, että minä sitten sanoin hänelle, että saat itse määritellä, että lapset tekevät perhepiirustuksia, mihin voi kuulua naapurin kissakin. Että saat määritellä ja kertoa meistä, jos haluat jollekulle. Mutta meille olet aina tervetullut ja olet sydämellisesti tervetullut tähän perheyhteisöön, joka on jo yli 20 henkinen, kaikkine lasten kumppaneineen ja lastenlapsineen, että tähän mahtuu. Katsotaan, mitä vuodet tuovat tullessaan, mutta rukouksissa hän on aina mukana.

HAASTATTELIJA 1 [00:26:44]: Niin. Kannat häntä sydämessä ja toivot hänelle hyviä asioita tapahtuva ihan omillekin lapsille. Eikö ollut niin, että saatat joskus laittaa jonkun viestin tai muun, että hän tulee sinulla mieleen jossain tietyissä tilanteissa...

PUHUJA 2 [00:27:03]: Kyllä.

HAASTATTELIJA 1 [00:27:02]: Siinä mielessä haluat osoittaa hänelle sen, että...

PUHUJA 2 [00:27:06]: Hän opiskelee ainetta, joka minulla oli joskus tulevaisuuden sellainen haaveammatti. Ja hän on nyt sitten valinnut pääaineeksi historiaan. Ehkä siihen liittyen saatan laittaa, että kävimme nyt tällaisessa museossa. Tiedätkö, että tätä suosittelen sinulle, koska se on meidän yhteinen, huomaa, että se on mielenkiinnon kohde. Ja näin. Katsotaan, mitä siitä poikii kenties.

HAASTATTELIJA 1 [00:27:35]: Mutta sillä tavalla osoitat, että hän on tärkeä ja merkityksellinen ihminen elämässä. Te avosylin otatte hänet vastaan teidän perheeseen, mutta hän saa itse määritellä sitä, minkä verran hän on teidän elämässä mukana tai muuten. Se kuulostaa juuri semmoiselta hyvältä ja turvalliselta tavalta suhtautua tähän asiaan. Olemmekin puhuneet siitä, että tässä sinun tilanteessasi, kun on oltu siellä 90-luvun lopussa, niin silloin on ohjeistettu tosiaan, että lapselle ei tarvitse kertoa siitä taustasta ja siihen ei ole myöskään saanut minkäänlaista vinkkiä, että miten kerrottaisiin tai muuta. Siinä mielessä vanhemmat ovat olleetkin keinottomia. Vaikka on ehkä juuri niin kuin tässä teidänkin tapauksessa, he olivat sitä kipuilleet sitä salaamista ja ehkä itsekkin ajattelivat, että se ei ole hyvä asia. Nythän on onneksi niin, että etenkin silloin 2007 vuodesta lähtien on aina ohjeistettu hoitoihin lähteviä vanhempia, että lapsen tulee saada kasvaa siihen tietoon taustastaan. Niin mitä sinä siitä nyt tässä hetkessä ajattelet, että tällainen ohje ja huolenpito vanhemmille annetaan?

PUHUJA 2 [00:29:00]: Minusta se on äärimmäisen tärkeää. Lapsella on aina oikeus tietää alkuperänsä. Se vaikuttaa kaikkien lapsen kasvuun ja kehitykseen. Ajattelin, että vanhempien tulisi käsitellä oma lapsettomuuden suru, ja omat prosessinsa, jotta he kykenisivät ottamaan vastaan myös tunnetasolla tämän tiedon, että mitä se merkitsee heille. Jos kuitenkin biologinen alkuperä pitää olla sukusoluilla tai siittiöillä. Sehän ei sitä... minun mielestäni se, joka kasvattaa sen lapsen, voi olla se munasoluäiti, jos nyt halutaan äitiydestä puhua, mutta se on vain se lahja. Se, joka sen lapsen kantaa, synnyttää, hoitaa tai vain hoitaa niin hän on kuitenkin se oikea äiti.

HAASTATTELIJA 1 [00:29:59]: Kyllä, että vanhemmuus on muutakin kuin geenit. Ja se ei geenien mukana automaattisesti muodostu. Aina sitä vanhemmuutta täytyy aktiivisesti luoda. Aina sitä suhdetta lapseen täytyy aktiivisesti rakentaa. Sen hoivan, hellyyden ja katseen ja perheeseen eri tavoin ottamisen kautta.

PUHUJA 2 [00:30:23]: Ja se ei tee sinua huonommaksi, jos olet saanut lahjasolun. Sinä olet ihan yhtä hyvä äiti.

HAASTATTELIJA 1 [00:30:31]: Kyllä. Juuri näin, että kun puhutaan siitä ikään kuin geneettisestä katkoksesta, ja sitä on jonkin verran tutkittukin, että onko sillä vaikutusta lapsi-vanhempi suhteeseen. Ja tutkimukset osoittavat, että ei ole negatiivista vaikutusta vaan päinvastoin sillä voi olla positiivinen vaikutus, koska siihen vanhemmuuteen valmistaudutaan niin hyvin ja siihen ollaan hyvin sitoutuneita. Ja ymmärretään, että sitä kiintymissuhdetta tulee aktiivisesti rakentaa lapseen. Mitä sinä siitä ajattelet, että nyt tulevaisuudessa näillä lapsilla, jotka ovat syntyneet tämän hedelmöityshoitolaian aikana, että heillä on mahdollisuus selvittää lahjottajan henkilöllisyys ihan tällainen virallisesti sieltä Valviran ylläpitämästä luoteri -rekisteristä, niin mitä sinä siitä ajattelet?

PUHUJA 2 [00:31:26]: Minusta se on oikeudenmukaista ja se on nyt sillä lailla helppoa, kun rekisteröidytään, että ei tarvitse sitten... koska minunkin tiedot olisi voineet mennä hukkaan ja emme olisi koskaan kohdanneet. Luovuttaja tietää luovuttaessaan tämän asian ja myös sen, että hänellä ei ole mitään oikeuksia, jos ei sitten niitä velvollisuuksiakaan. Se on vain lahja, ja se on hyvin selkeä sitoutuminen vain siihen lahjoitukseen.

HAASTATTELIJA 1 [00:31:52]: Ja tosiaan se, että on lapsen oikeus lähteä sitä selvittämään, teki sen sitten täysikäisenä tai myöhemmin. Ja vanhemmilla ei ole siihen tietoon oikeutta. Mutta totta kai on tärkeää, että vanhemmat on siinä lapsen tukena, jos lapsi sitä kaipaa siinä prosessissa ja tietojen etsimisessä. Mutta juuri näin, että se nähdään merkityksellisenä asiana siinä identiteetin rakennuksessa. Voi saada jonkinlaista lisätietoa siitä, kuka minä olen. Jos tätä kautta sitä voi vahvistaa, niin mikäs sen hienompaa. Ehdottomasti se on lapsen oikeus, se tieto.

PUHUJA 2 [00:32:41]: Ajattelen, että näille vanhemmillekin, erityisesti äidille, tuli nyt ymmärrystä, että miksi tämä lapsi on kiinnostunut joistain asioista. Oli niin vahvat sellaiset samat mielenkiinnon kohteet, tai joku luonteen piirre kenties, mistä pystyy sitä vähän avittamaan. Se tuo myös näille vanhemmille sen, että tämä on tuntunut vähän vieraalta, mutta nyt se on ihan ymmärrettävää. Ehkä myös siihen vanhemmuuteen tukea, että on oltu

vähän oudommilla maaperillä, mutta ne saivat selvityksensä. Voimme olla rauhallisia mielin ehkä sen suhteen.

HAASTATTELIJA 1 [00:33:25]: Kyllä. Juuri näin, että se, että lahjasoluilla alkunsa saanut henkilö on kiinnostunut siitä alkuperästään ja siitä puolesta itsessään, niin se uteliaisuus ei ole uhka lapsi-vanhempi suhteelle. Se ei heikennä tai vähennä sitä suhdetta, vaan se on uteliaisuutta siitä kuka minä olen. Ja voi saada siihen lisätietoa, niin se on tosi hienoa, että tämä on mahdollistanut myös heille sen oivalluksen tai vahvistanut sitä ymmärrystä, että se lapsen uteliaisuus on siitä häntä itsestään lähtöistä, ja hän haluaa omaa minäkuvaansa täydentää. Ja se kuulostaakin kauhean tutulta, että juuri näin tutkimuksetkin sanovat, että ulkonäkö, tiedot, taidot, geneettiset sukujuuret ja terveyst historia esimerkiksi ovat niitä asioita, jotka luonnollisesti lahjasolulla alkuunsa saaneita kiinnostaa ja sen takia se lahjottaja kiinnostaa. Sinulla tosiaan on nyt aikaa siitä sinun munasolujen lahjoitusprosessista ja niistä ajoista, kun ihan tämä itse prosessi oli ja tässä on mennyt useita vuosia välissä. Nyt olet myös tällaisessa hienossa, jollain lailla ehkä se ympyrä sulkeutunut, että olet ainakin yhden henkilön tavannut ja nyt myös hänen vanhemmat. Toiveikkaana odostat, että löytyykö mahdollisesti muitakin. Mitä haluat sanoa henkilöille, jotka nyt pohtivat, että olisinko minä sopiva henkilö lahjoittamaan sukuolujani?

PUHUJA 2 [00:35:24]: Mieti rauhassa. Tämä on äärettömän hyvä mahdollisuus muuttaa jonkun elämä ainutlaatuisella tavalla.

HAASTATTELIJA 1 [00:35:36]: Juuri ainakin joillakin klinikoilla puhutaankin tämmöisestä ihmeiden tekemisestä, ja pienistä ihmeistä. Ja että se voi olla todella elämää muuttava asia jollekin, joka lasta toivoo. Miten sitten nämä henkilöt, jotka ovat jo lahjoittaneet sukuolujaan ja jotenkin tällä hetkellä sitä asiaa pohtivat ja miettivät, niin onko sinulla jotakin, mitä haluat heille sanoa?

PUHUJA 2 [00:36:12]: Itselle on ollut merkityksellistä tavata tämä nuori mies ja hänen perheensä. Se on antanut minulle sellaisen hyvin suuren kiitollisuuden tunteen, että olen onnistunut. Minulla on ollut myös semmoinen suru, että mitä jos tämä kaikki on mennyt ihan hukkaan, ja en saa koskaan tietää. Tämä on ollut myös paras palkinto siitä, että kaikki se kannatti. Kun näkee, että heidän kohdallaan tämä on todella ollut se suuri ihme. Ylipäätään ajattelen, että lapsi on aina ihme. Ja kun se itselle on syntynyt aika vaivattomasti, omasta toiveesta melkein pä. Niin että heille se on todellakin tämä maailman suurin ihme, niin kuin tämäkin pariskunta kertoi. Siitä he ovat kovin kiitollisia, että heillä on näin ihana poika.

HAASTATTELIJA 1 [00:37:02]: Että jotenkin voi sydämessään kantaa sitä ajatusta ne, jotka on sukuolujaan lahjoittanut, että ovat tehneet merkityksellisen teon ja mahdollistaneet jollekin itselliselle tai pariskunnalle sen, että heidän lapsitoiveensa on voinut toteutua. Ja se, että sinulle se on ollut merkityksellistä tavata se lahjasoluilla alkunsa saanut. Mutta myös sinulle on ollut merkityksellistä se, että hän on saanut määritellä sitä, että miten se teidän... minkälaiseksi teidän suhde muodostuu tai tapaatteko tai muuten oletteko yhteyksissä. Että se on ollut sinulle tärkeää huolehtia myös siitä, että hän ikään kuin johdattelee sitä teidän suhdetta. Kiitos, Pirjo. Meillä on ollut todella kiinnostava keskustelu tästä sinun tarinastasi ja

siitä, että olet lahjoittanut munasoluja ja olet tosiaan kulkenut tällaisen hienon matkan, ja saanut sille myös tosi arvokkaan... ei päätöksen, vaan tästä on alkanut jonkinlainen uusi elämänvaihe. Ja teidän perheenne on laajentunut tällä yhdellä henkilöllä, tai ehkä jopa ikään kuin hänen vanhemmillaankin. Kiitos todella paljon, että olit tässä podcastissa vieraana. Onko vielä jotain sinulla mielessä, mitä haluat sanoa kuulijoille?

PUHUJA 2 [00:38:35]: Voit tehdä ihmeitä, harkitse luovuttamista.

HAASTATTELIJA 1 [00:38:40]: Oikein hyvin sanottu. Kiitos, että kuuntelit tätä Helminauha-podcastia. Tämä on osa Helminauha-hankkeen toimintaa. Tätä jaksoa saa lämpimästi suositella kaikille, joita aihe koskettaa tai kiinnostaa. Kiitos Pirjo, että olit täällä.

PUHUJA 2 [00:38:59]: Kiitos Jenni, että sain tulla.

MUSIIKKI

[äänite päättyy]